

Different approaches to the investments of corporations are considered. The problems of banking system in Ukraine are found out. The advantages and disadvantages of presence of foreign banks in Ukraine are certain and basic security measures of banking system in Ukraine from unreasonable influx of foreign capital are presented.

Keywords: banking system, foreign capital, incorporation, the investments, foreign banks, financial resources.

УДК 658(477)

Викл. С.М. Макух, канд. екон. наук –

Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка

МОТИВАЦІЙНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ІНВЕСТУВАННЯ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІК

Виокремлено спектр чинників, якісні характеристики котрих індивідуальні для кожної окремо взятої країни, в аспекті створення умов для залучення різних форм зовнішніх потоків капіталу в національні економіки з метою здійснення в них ринкових трансформацій. У переліку мотивацій процесу інвестування досліджено еволюцію їхньої кінцевої мети відповідно до потреб сучасного етапу розвитку світового господарства.

Ключові слова: інвестиції, інвестування, мотивація, ринкові перетворення.

Постановка проблеми. Інтенсифікація в економіках країн світу, різних за формою і своєю соціально-економічною спрямованістю трансформаційних процесів, є характерною ознакою періоду завершення ХХ і початку ХХІ ст. Ці фактори зумовлюють актуальність значення тих чи інших форм іноземного капіталу в здобутках національних економік (при цьому вимога часу – це більш досконале вивчення можливих способів їх ефективного залучення), оскільки глобалізаційні тенденції міжнародного руху капіталу сприяють поглибленню інтеграції країн у світові господарські зв'язки.

Аналіз останніх публікацій. Дослідження спектра мотиваційного аспекту [1-6] інвестиційної діяльності дає змогу країнам-реципієнтам, виробляючи власну стратегію розвитку (створення оптимального співвідношення між наявним національним капіталом й обсягами залученого іноземного капіталу), уникати певних помилок та нівелювати негативні прояви внаслідок його застосування, і обирати ефективні форми взаємодії з ним.

Мета роботи – аналіз трансформації сутності мотивацій інвестування.

Виклад основного матеріалу. У ролі потужного міжнародного інвестора вже не одне десятиліття виступають транснаціональні компанії різних типів. Англійські економісти Марк Кесон і Пітер Баклі (одні з основоположників теорії інтерналізації) [4, с. 88] вважали, що перетворення національної фірми в транснаціональну пов'язане з радикальними змінами їх виробничої організації, розвитком внутрішньо фірмового планування, централізованого керівництва в межах єдиної стратегії. Однак прийняття рішення про закордонні інвестиції залежатиме від балансу між групами факторів, що специфічні для: цієї галузі промисловості (характер продукції, структура ринку, масштаби виробництва); регіону (розмір території, рівень розвитку інфраструктури, культурні особливості та традиції); нації або держави (політичні фактори, податкове та фінансове законодавство тощо); фірми (управлінський та виробничий досвід).

З другої половини ХХ ст. чисельність ТНК у світі зростає до 82 000 (у 80-х роках ХХ ст. – їх лише 11 тис.; а у 90-х – уже 53 тис.) [5]. Вони вирішують свої виробничо-маркетингові проблеми, переміщуючи виробництво за межі території базування материнської компанії до інших країн (табл.).

Табл. Мотиви, що обумовлюють здійснення інвестиційної діяльності*

Мотивація інвестування	Кінцева мета, досягнута за умов інвестування
Виробничо-економічна	– зменшення капітальних витрат і ризиків під час створення нових потужностей; – придбання джерел сировини або нової виробничої бази; – розширення діючих виробничих потужностей; – реалізація переваг нижчої вартості чинників виробництва; – використання широкого спектра якостей у розрізі професійних умінь та навичок, природних здібностей і фізичних можливостей людського капіталу країни-реципієнта; – можливість запобігти циклічності або сезонності виробництва; – пристосування до процесу скорочення виробництва.
Маркетингова	– зростання ефективності існуючого маркетингу; – придбання нових каналів торгівлі; – проникнення на конкретний географічний ринок; – вивчення потреб, набування нового управлінського досвіду; – пристосування до умов країни, яка приймає капітал.
Екологічна	– перенесення підприємств зі шкідливими для здоров'я умовами й технологіями виробництва до країни-реципієнта; – уникнення забруднення навколишнього середовища в країні-донорі; – інтенсивність освоєння та розробки природно-ресурсного потенціалу країни-реципієнта.
Пропагандистські престижні	– утвердження конкурентних переваг товарної марки виробника та постачальника послуг на новоосвоєних ринках.
Персональні	– розширення родинного (національного) бізнесу.
Політична	– дестабілізація політико-економічної ситуації в країні; – вплив на подальший економічний розвиток країни-реципієнта; – панування на внутрішньому ринку і розпорядження всіма ресурсами.

*Джерело: склав автор за [1; 2, с. 105; 3, с. 374].

За рахунок спрямування певної частини експорту ТНК від материнської компанії до її дочірніх філій, традиційно досягається стимулювання попиту на її продукцію (майже 1/3 експорту Канади, Німеччини, Франції, Швеції, та 1/2 експорту США) [5], що є однією зі стратегій проникнення на іноземні ринки. Створення дочірніх компаній ТНК і спільних підприємств зі спеціалізацією на виробництві товарів (чи наданні послуг), подібних до тих, які виробляються на території країни-реципієнта конкурентоспроможним національним виробником (чи придбання акцій уже існуючого підприємства, продукція якого має високий рівень конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на світовому ринку), має подекуди на меті досягнення і певних специфічних цілей, серед яких:

- по-перше: освоєння нових ринків збуту (продовження життєвого циклу продукції) й закріплення на них завдяки використано своїх конкурентних переваг і створених приймаючою стороною пільг (відсутність митних бар'єрів, податкові канікули, субсидії);

- по-друге: витіснення з ринкових ніш товарів та послуг місцевих виробників та заміщення їх структурі національного експорту;
- по-третє: скорочення обсягів виробництва з подальшим його призупиненням, або банкрутство (за якісними і споживчими характеристиками (через потужність й застосування новітніх технологій і менеджменту у виробництві однорідних з місцевими виробниками товарів і послуг) продукція іноземних компаній є менш капіталомісткою і більш доступною за ціною для споживача).

Однак капітал, серед інших факторів виробництва, є найбільш мобільним, оскільки має менше перешкод і потребує небагато часу для міграції та застосування. Саме тому залучення зовнішніх фінансових ресурсів у більшості випадків розглядається будь-якою країною-реципієнтом не тільки в аспекті можливого подолання невідповідності між виробничою спроможністю і споживчим попитом на внутрішньому ринку, але й створення на перспективу довготермінових взаємовідносин, при яких зацікавленість іноземного інвестора була б постійною.

Географічна структура країн базування ТНК є строкатою. США, Японія та інші високорозвинених країни, які на сучасному етапі світового розвитку входять до складу Європейського Союзу, є найбільш потужними осередками скупчення великої кількості їхніх материнських компаній. Завдяки інвестиціям ці країни мають доступ до природних ресурсів і корисних копалин, якими вони не забезпечені (або вони – обмежені й вичерпані). Так, США повністю за рахунок імпорту забезпечує свої потреби у фосфатах, міді, олові; у марганцевій та залізній руді на 75 %; Японія – 40 % бокситів; 50 % нікелю; 60 % мідної руди.

Сьогодні 80 % материнських і 30 % дочірніх компаній розміщено на території економічно розвинених країн; в країнах, що розвиваються, ці показники відповідно становлять 19,5 % і 50 %. Більшість ТНК задіяні в галузях обробної промисловості й у сфері послуг. У 2009 р. 810000 зарубіжних філій забезпечували робочі місця приблизно для 77 млн осіб й одну третю загальносвітового експорту товарів і послуг [6]. Спектр галузевої спрямованості виробництв ТНК є достатньо широким: 60 % міжнародних компаній зайняті у сфері виробництва (передусім, в електроніці, автомобілебудуванні, хімічній і металургійній промисловості), 37 % у сфері послуг і 3 % в добувній промисловості і сільському господарстві.

Сповільнення темпів розвитку світової економіки (зменшення її щорічного показника приросту з 3,9 % – у 2006 р. до – 2,7 % у 2009 р.) й економік високо індустріалізованих країн (від 2,8 % – до – 4,1 %) може мати значні наслідки для формування інвестиційного потенціалу ТНК, що, за прогнозами, спричинило спад світового ВВП у 2009 р. більш ніж на 2,5 % [6].

Загалом, в огляді перспектив світових інвестицій на 2009-2011 рр., відзначено негативний вплив глобальної фінансово-економічної кризи на збільшення об'ємів інвестиційних ресурсів ТНК у короткотерміновій перспективі, що звужує спектр галузевого задіяння їх ПІІ. Адже згідно з даними ЮНКТАД, причиною скорочення своїх інвестиційних планів у 2009 р. близько 85 % ТНК назвали глобальний економічний спад і 79 % ТНК – фінансову кризу. Кожен із цих аспектів зокрема і в сукупності, на думку науковців, призводить до "зниження схильності і здатності ТНК до здійснення ПІІ".

Висновки. З метою уникнення певних негативних проявів у економічному поступі країн (втрата самостійності та здатності проводити незалежну соціально-економічну політику в інтересах народу), внаслідок функціонування на їхніх теренах іноземного капіталу, необхідно постійно контролювати мінливість світової еволюції новітніх тенденцій формування мотиваційного аспекту інвестування (як основного підґрунтя для активізації процесу переливів потоків капіталу). Це, водночас, вирішить проблему ефективності його реалізації та оптимізує структуру стратегій розвитку країн-реципієнтів.

Література

1. Юхименко П.І. Історія економічних учень / П.І. Юхименко, П.М. Леоненко. – К. : Вид-во "Знання Прес", 2001. – 415 с.
2. Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі / Б.В. Губський. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1998. – 390 с.
3. Макух С.М. З історії іноземного інвестування в Україні / С.М. Макух // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : зб. наук.-прикл. праць. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка". – 2001. – Вип. 436. – С. 372-377.
4. Рогач Олександр. Міжнародні інвестиції: Теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій : підручник / Олександр Рогач. – К. : Вид-во "Либідь", 2005. – 720 с.
5. World Investment Report 2009 (UNCTAD): Transnational Corporations Agricultural Production and Development. – New York and Geneva. 2009. – P. 218-265. [Electronic resource]. – Mode of access <http://www.unctad.org/statistics>.
6. Trade and Development Report 2009. Chapter I. The impact of the Global Crisis and the short-term Policy Response. – New York and Geneva. 2009. – 2 p.

Макух С.Н. Мотивационные детерминанты инвестирования современных экономик

Выделен спектр факторов, характеристики которых индивидуальны для каждой отдельно взятой страны, в аспекте создания условий при привлечении разных форм внешних потоков капитала в национальные экономики для свершения рыночных трансформаций. В перечень мотиваций процесса инвестирования исследована эволюция их конечной цели относительно спросов данного этапа развития мирового хозяйства.

Ключевые слова: инвестиции, инвестирование, мотивация, рыночные изменения.

Makukh S.M. Motivational determinates of investing the modern economies

The spectrum of factors, quality descriptions of that are individual for every separately taken country, is separated, in the aspect of making conditions for bringing in different forms of external streams of capital in national economies with the aim of realization in them market transformations. In list of motivations the process of investing evolution of their last aim according to the needs of modern stage of world economy's development is investigated.

Keywords: investments, investing, motivation, market transformations.

УДК 336:330.341:338.45(477)

Доц. О.Я. Малиновська, канд. екон. наук;
аспір. О.В. Матвій – Львівська державна фінансова академія

ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ, ЙОГО СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА

Розглянуто сучасний стан фінансового потенціалу фармацевтичної галузі України. Визначено поняття сутності фармацевтичного потенціалу та розглянуто структуру цього потенціалу в Україні. Запропоновано напрями модернізації фармацевтичної галузі з метою підвищення фінансового потенціалу галузі.

Ключові слова: фінансовий потенціал, фармацевтична галузь, модернізація, структура, тенденції.